

На основу члана 21. став 1. Закона о Народној банци Србије ("Службени гласник РС", бр. 72/2003 и 55/2004), а у вези с чланом 83. став 6. Закона о банкама ("Службени гласник РС", бр. 107/2005), чланом 68. став 3. Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима ("Службени гласник РС", бр. 85/2005), чланом 143. Закона о осигурању ("Службени гласник РС", бр. 55/2004, 61/2005 и 101/2007) и чланом 13ж. Закона о финансијском лизингу ("Службени гласник РС", бр. 55/2003 и 61/2005), гувернер Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У О МИНИМАЛНОЈ САДРЖИНИ ПРОЦЕДУРЕ "УПОЗНАЈ СВОГ КЛИЈЕНТА"

1. Ради отклањања ризика који може настати због неусклађености пословања банака, друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, давалаца финансијског лизинга, као и друштава за осигурање, друштава за посредовање у осигурању, друштава за заступање у осигурању и заступника у осигурању а који имају дозволу за обављање послова животног осигурања (у даљем тексту: обвезник), с прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма – обвезник је дужан да утврди процедуру "Упознај свог клијента" (у даљем тексту: Процедура) у складу са овом одлуком.

2. Поједини појмови, у смислу ове одлуке, имају следеће значење:

1) *клијент* је странка у смислу закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Закон);

2) *фактори ризика* су оне околности и одлике клијента, производа, услуга или трансакција које упућују на постојање ризика од прања новца и финансирања тероризма а ближе су одређене одлуком којом се утврђују смернице за процену тог ризика (у даљем тексту: Одлука о смерницама);

3) *неуобичајене трансакције* су:

– трансакције које нису у складу са уобичајеном праксом, укључујући и неуобичајену учесталост депоновања (уплата) и/или повлачења средстава с рачуна,

– сложене трансакције знатне вредности којима се депонују (уплаћују) или повлаче велики новчани износи, трансакције које имају већи број учесника, трансфери или друге трансакције који економски или правно нису оправдани, укључујући и трансфере који нису у складу с регистрованом делатношћу клијента;

4) *сумњиве трансакције* су трансакције у вези с којима постоје основи сумње да је у питању прања новца и финансирање тероризма, а препознају се на основу показатеља (индикатора) утврђених листом коју обвезник израђује у складу са Законом;

5) *ризичан клијент* је клијент за кога је обвезник утврдио да га може изложити ризику од прања новца и финансирања тероризма у смислу Одлуке о смерницама;

6) *овлашћено лице* је лице које обвезник именује за обављање послова у складу са Законом.

3. Обвезник утврђује Процедuru у складу с врстама и обимом послова које обавља, својом величином и унутрашњом организацијом, као и нивоом ризика коме је изложен од прања новца и финансирања тероризма – а према категоријама клијената којима пружа услуге.

Процедуром се обухватају све активности које обвезник предузима ради смањења ризика од прања новца и финансирања тероризма.

4. Процедура се доноси у писменој форми и утврђује је орган обвезника у чијем је то делокругу.

Процедуром се уређује нарочито:

1) утврђивање прихватљивости клијента према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма;

2) класификација клијената према факторима ризика;

3) познавање и праћење пословања клијената;

4) управљање ризицима којима је обвезник изложен од прања новца и финансирања тероризма;

5) програм обуке запослених који су у непосредном контакту с клијентима или обављају послове извршења трансакција.

Утврђивање прихватљивости клијента

5. Обвезник утврђује прихватљивост клијента према степену ком га клијент може изложити ризику од прања новца и финансирања тероризма, у складу са Законом и Одлуком о смерницама.

Ради утврђивања прихватљивости клијента, обвезник Процедуром нарочито уређује:

– поступак утврђивања фактора ризика у вези с новим клијентом;

– поступак утврђивања фактора ризика у току трајања постојећих уговорних односа с клијентом;

- начин поступања с ризичним клијентом;
- под којим условима неће заснивати уговорне односе с клијентом или ће постојеће отказати.

Класификација клијената према факторима ризика

6. Обвезник класификује клијенте према степену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма, у складу са Законом и Одлуком о смерницама.

Обвезник Процедуром уређује начин класификовања из става 1. ове тачке, с детаљним описом оних категорија клијената који би за обвезника могли бити ризични.

7. Након што утврди факторе ризика, обвезник је дужан да:

- класификује своје клијенте на начин утврђен Процедуром;
- тачно одреди коју врсту банкарских, односно других производа и услуга из свог делокруга не може пружити појединим категоријама клијената.

Познавање и праћење пословања клијената

8. Обвезник врши радње и предузима мере познавања и праћења пословања клијената под условима и на начин који су утврђени Законом, а у складу са Одлуком о смерницама.

Обвезник Процедуром уређује које ће радње извршити и мере предузети према извршеној класификацији клијената, а при успостављању пословног односа с клијентом, и то:

- при утврђивању идентитета клијента;
- при провери идентитета клијента на основу докумената, података или информација прибављених из поузданих и веродостојних извора;
- при утврђивању и провери идентитета стварног власника клијента;
- кад постоји сумња у истинитост или веродостојност прибављених података о клијенту или његовом стварном власнику;
- при прибављању информација о сврси и намени пословног односа;
- при поверавању трећем лицу вршења појединих радњи и предузимања мера познавања и праћења клијента.

9. Обвезник Процедуром утврђује да досије о отварању рачуна или успостављању другог облика пословног односа треба да садржи сву потребну документацију прописану Законом, без обзира на то у којој се организационој јединици отвара рачун, односно успоставља пословни однос.

10. Обвезник Процедуром уређује које ће радње извршити и мере предузети и према клијентима с којима није успоставио пословни однос, али за које обавља повремене трансакције (плаћање рачуна, мењачки послови и сл. из делокруга обвезника).

11. Према извршеној класификацији клијента, обвезник Процедуром уређује које ће мере и радње праћења његовог пословања предузети, односно извршити у току трајања пословног односа, као и услове за промену његовог статуса према степену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма.

12. Ако је обвезник банка:

– дужна је да Процедуром уреди своје поступање при успостављању кореспондентских односа с другим банкама, посебно страним, односно да одбије успостављање ових односа с банкама које међународне стандарде у области спречавања прања новца и финансирања тероризма не примењују најмање на нивоу стандарда Европске уније;

– дужна је да надзире активности клијента праћењем трансакција које се обављају преко свих његових рачуна, без обзира на врсту рачуна или организациону јединицу банке код које су отворени ти рачуни, у складу са извршеном класификацијом клијента.

Ако се трансакција клијента врши на основу закљученог уговора о послу, банка може прибавити копију тог уговора, коју оверава потписом запосленог у банци и датумом пријема и коју чува десет година.

13. Ако запослени у обвезнику који је у непосредном контакту с клијентом посумња да у вези с тим клијентом или његовом трансакцијом постоји ризик од прања новца и финансирања тероризма, дужан је да о томе сачини интерни писмени извештај и да га, у року и на начин који су утврђени Процедуром, достави овлашћеном лицу. Овај извештај треба да садржи оне податке о клијенту и трансакцији који овлашћеном лицу омогућавају да процени да ли су клијент, односно трансакција сумњиви.

Кад, на основу извештаја из става 1. ове тачке или на основу информација до којих само дође, овлашћено лице неку трансакцију оцени сумњивом – поступа у складу са Законом, а ако је тако не оцени – дужно је да о тој оцени сачини белешку.

Извештаје из става 1. и белешке из става 3. ове тачке обвезник чува пет година од дана њиховог сачињавања.

Управљање ризицима

14. Ради управљања ризицима од прања новца и финансирања тероризма, обвезник предузима радње и мере у складу са Законом, Одлуком о смерницама и одлуком којом се уређују начин и услови идентификације и праћења ризика усклађености пословања банке и управљања тим ризиком.

15. Да би адекватно управљао ризицима, обвезник је дужан да најмање једном годишње изради анализу и процену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма.

Процена изложености обвезника ризику посебно треба да обухвати ширину мреже обвезника, број запослених непосредно задужених за обављање послова у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма у односу на укупан број запослених, број запослених који су у непосредном контакту с клијентима, начин организације послова и одговорности, динамику запошљавања нових радника, квалитет обуке итд.

Процена ризика, поред фактора из става 2. ове тачке, треба да обухвати и врсте производа и услуга које обвезник нуди, с посебним освртом на увођење и примену нових технологија.

16. Обвезник је дужан да за откривање неуобичајених или сумњивих трансакција и/или клијената успостави адекватне системе.

17. Обвезник је дужан да с Процедуром, односно њеним изменама упозна све запослене који су непосредно или посредно укључени у рад са странкама или у извршење трансакција, као и да свим запосленима омогући примену Процедуре.

18. Унутрашњу контролу примене Закона и Процедуре обвезник организује на начин који омогућава да се изложеност обвезника ризику од прања новца и финансирања тероризма реално сагледа у свим његовим организационим јединицама, без обзира на удаљеност организационе јединице од седишта обвезника.

19. Обвезник, и то најмање једном годишње, органу обвезника у чијем је то делокругу подноси извештај о својим активностима у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, који нарочито садржи анализу тога да ли су предузете мере применљиве и ефикасне, који су недостаци у систему за спречавање прања новца и финансирања тероризма откривени у току претходне године и којим ризицима могу изложити обвезника, као и предлог мера за њихово отклањање и за унапређење овог система.

Програм обуке запослених

20. Обвезник утврђује програм обуке запослених у складу са Законом.

Обвезник је дужан да утврди и спроводи стални програм обуке у смислу става 1. ове тачке, и то према овлашћењима и одговорностима запослених у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, а ради обезбеђивања примене Процедуре.

Садржај програма обуке из ове тачке мора бити прилагођен потребама нових запослених, запослених који су у непосредном контакту с клијентима или обављају послове извршења трансакција, као и запослених који су задужени за надзор над правилном применом Процедуре.

21. Обвезник по потреби, а најмање једном годишње, проверава знање запослених из области спречавања прања новца и финансирања тероризма, а резултате те провере чува најмање годину дана од дана провере, у писменој или електронској форми.

22. Обвезник је дужан да садржину Процедуре усклади са овом одлуком у року од 60 дана од дана ступања на снагу те одлуке.

23. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о минималној садржини процедуре "Упознај свог клијента" ("Службени гласник РС", бр. 57/2006).

24. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику РС".

О. бр. 46
17. јуна 2009. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије
Радован Јелашић, с.р.